

O czym musimy pamiętać w razie konieczności dochodzenia odszkodowania?

adwokat Artur Kmiecik

25 luty 2007 r.

Spis treści

1 Wstęp.	1
2 O czym powinniśmy pamiętać?	2
3 Roszczenia przysługujące w przypadku szkody na osobie.	4
4 Roszczenia przysługujące w razie śmierci osoby bliskiej.	5
5 Inne roszczenia.	6
6 Prawa autorskie.	6

1 Wstęp.

Poniższy tekst powstał tuż po tragicznej katastrofie hali MTK w Katowicach 28 stycznia 2006 r. W wersji skróconej został opublikowany w jednym z dzienników i jego przeznaczeniem było przekazanie poszkodowanym minimum informacji dotyczących tego, w jaki sposób postępować w związku z wyrządzoną szkodą. Okazało się jednak, że po pewnych, niewielkich zresztą, poprawkach może być przydatny także w innych sytuacjach, wszędzie tam, gdzie dochodzi do tzw. szkody na osobie. Pamiętając zatem o tym, że tekst ten powstał w odniesieniu do konkretnego zdarzenia to jednak może być przydatny także w innych sytuacjach - zakażenia szpitalnego, wypadku komunikacyjnego, błędu w sztuce lekarskiej itp.

Poradnik zawiera najprostsze informacje praktyczne - jest przeznaczony dla osób które nie posiadają wykształcenia prawniczego. Zawiera elementarne informacje, których przestrzeganie może uchronić przed popełnianiem błędów, jakie zazwyczaj są popełniane przez poszkodowanych zanim, o ile w ogóle, mają możliwość korzystania z pomocy zawodowego prawnika. Poradnik ten nie może być jednak traktowany jako porada prawna w konkretnej sprawie.

Każdy poszczególny przypadek należy oceniać indywidualnie - biorąc po uwagę całokształt okoliczności danej sprawy.

2 O czym powinniśmy pamiętać?

1. Możliwie jak największą ilość spraw załatwiamy w formie pisemnej.

W każdej instytucji: organach wymiaru sprawiedliwości, urzędach administracji państwowej i samorządowej, stowarzyszeniach ubezpieczeniowych, jednostkach służby zdrowia, stowarzyszeniach świadczących taką, czy inną pomoc, wszystko istnieje o tyle, o ile jest zapisane. Dlatego trzeba każdy nasz krok, jeśli to możliwe, dokumentować. Każdy wniosek, prośba, skarga jest składana w formie pisemnej! Musimy pamiętać, że zachowujemy kopie każdego pisma dla siebie! Pismo składamy w kancelarii lub biurze podawczym lub po prostu nadajemy listem poleconym na pocztę. Pamiętajmy o zachowaniu dowodu nadania.

2. Uważnie czytamy to co podpisujemy!

Czytamy wszystko to co nam dają do podpisania, a nawet tylko do przeczytania. Jeżeli nie rozumiemy treści dokumentu to żądamy aby pisemnie nam wytłumaczyli wszelkie niejasności. Szczególnie dokładnie czytamy to co jest napisane drobnym drukiem i na końcu dokumentu. Jeżeli dokument odwołuje się w swojej treści do innego dokumentu to żądamy jego przedstawienia. Jeżeli podpisujemy dokument to pamiętajmy aby nie pozostawić w nim żadnego wolnego miejsca, w którym można cokolwiek później dopisać! Puste miejsca po prostu zakreślamy! Wykazujemy daleko idącą nieufność - na wszelki wypadek.

3. Uważamy kogo upoważniamy do prowadzenia naszej sprawy.

Takie upoważnienie to dokument zwany pełnomocnictwem. Upoważnia on pełnomocnika do działania w waszym imieniu i na waszą rzecz. Taki dokument podpisuje się adwokatowi czy radcy prawnemu. Musicie jednak pamiętać, że po ostatnich zmianach, świadczeniem pomocy prawnej może zajmować się właściwie każdy i nie ma nad tym praktycznie żadnej kontroli. Jest powszechną praktyką, że do poszkodowanych zgłaszają się różni ludzie z propozycją pomocy w uzyskaniu odszkodowań. Mogą to być przedstawiciele różnych spółek, stowarzyszeń, fundacji, firm zajmujących się egzekucją długów. Ich rola bardzo często sprowadza się do pośrednictwa - same roszczenia są dochodzone przez kogo innego np. przez współpracującego z taką firmą prawnika. Płacicie zatem podwójnie - firmie za pośrednictwo i prawnikowi za jego honorarium. Należy powstrzymać się z podpisywaniem pełnomocnictw upoważniających do odbioru odszkodowania. Odszkodowanie powinno być wypłacane wyłącznie samemu poszkodowanemu.

4. Nie podpisujemy żadnych umów, w których przenosimy jakiekolwiek prawa wynikające z tego wypadku!

Cześć z firm, o których wyżej mowa, po prostu kupuje od poszkodowanych prawa do odszkodowań. Oczywiście za ułamek tego co się należy się poszkodowanym. Przedstawiciele takich firm przychodzą z napisaną umową i od ręki oferują pieniądze. Dla wielu ludzi, w dramatycznej sytuacji, natychmiastowa gotówka to rzecz warta rozważenia. Zastanówcie się jednak czy warto.

5. W żadnym miejscu, NIKOMU, nie podpisujemy, że zrzekamy się jakichkolwiek roszczeń!

Nawet w najmniejszej części! Wiemy jak zachowują się powszechnie firmy ubezpieczeniowe. Stosują różne zabiegi tak aby nie płacić w ogóle albo płacić najmniej. Bardzo często wypłacają pewną kwotę pieniędzy - niejednokrotnie znaczną. Dla ludzi niezamożnych mogą to być duże kwoty. Może to być jednak jedynie CZĘŚĆ należnych wam pieniędzy. Jednocześnie możecie dostać do podpisania dokument w którym macie oświadczyć, że nie zgłaszacie już żadnych roszczeń. Niczego takiego nie podpisywać! Zaoferowane pieniądze można bez obaw odebrać od zakładu ubezpieczeń ale niczego nie należy się przy tym zrzekać!

6. Gromadzimy wszelkie rachunki, faktury, pokwitowania, dokumenty kasowe.

Żądamy takich dokumentów wszędzie w tych miejscach gdzie za cokolwiek (w związku ze szkodą) płacimy. Jeżeli np. jedziemy do szpitala do rannego w wypadku, to zachowujemy bilet lub rachunek z taksówki. Jeżeli płacimy coś księdzu, kościelnemu, czy komukolwiek innemu, to prosimy przynajmniej o pokwitowanie. Zachowujemy zniszczone rzeczy - także odzież, zbieramy WSZYSTKIE rachunki i faktury, nawet odcinki kasowe ze sklepu jeżeli zakupy pozostają w związku z wypadkiem. Zachowujemy wszelkie dokumenty związane z procesem leczenia i rehabilitacji, koniecznością zakupu protez czy sprzętu rehabilitacyjnego itp. Nasze roszczenia mogą obejmować nawet zwrot kosztów specjalnej diety jeżeli okaże się potrzebna!

7. Mamy dostęp do dokumentów w postępowaniach, w których jesteśmy stroną.

W pewnych sytuacjach (nie zawsze!) prokuratura wszczyna postępowanie karne mające na celu ustalenie czy popełnione zostało przestępstwo. Każdy poszkodowany (lub w razie jego śmierci osoby bliskie) jest STRONĄ takiego postępowania, to znaczy, ma prawo do udziału w postępowaniu: może przeglądać akta, dokonywać z nich odpisów, wnosić o przeprowadzenie dowodów, jest informowany o jego przebiegu itp. Wraz ze skierowaniem aktu oskarżenia do sądu osoba taka może złożyć oświadczenie o tym, że chce występować w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Taki oskarżyciel działa obok prokuratora i ma (prawie) takie uprawnienia jak on. Oskarżyciel posiłkowy może być

reprezentowany przez adwokata.

Jako pacjenci mamy pełne prawo do wglądu do dokumentacji medycznej i robienia (na własny koszt) jej odpisów - dokumentacja leczenia szpitalnego nie jest własnością zakładu opieki zdrowotnej i musi być udostępniana bez ograniczeń. Żądajcie dokładnej informacji co do przebiegu leczenia. Personel medyczny z pewnością jest pełen poświęcenia ale w medycynie różne wypadki się zdarzają i nie można wykluczyć, że na szkody wywołane wypadkiem nałożą się szkody wywołane nieprawidłowym leczeniem. Oby nic takiego nie miało miejsca ale strzeżonego...

8. Na pieniądze nie musicie czekać do końca procesu.

Cześć pieniędzy może wypłacić posiadacz budynku lub jego zakład ubezpieczeń. W razie sporu sąd może zabezpieczyć powództwo czyli nakazać wypłatę części pieniędzy na samym początku procesu. Takie zabezpieczenie przez sąd jest nawet możliwe PRZED wniesieniem pozwu do sądu!

9. Zgłaszamy nasze żądania jak najszybciej i nie czekamy z tym na wynik postępowania karnego.

Odpowiedzialność cywilna, a odpowiedzialność karna to dwie różne rzeczy! Celem postępowania karnego jest wykrycie i ukaranie sprawcy przestępstwa. Cele postępowania cywilnego są inne - w tym postępowaniu chodzi o wyrównanie szkody, jaką poniosła ofiara wypadku. Osobie poszkodowanej przysługuje cały szereg tego, co my, prawnicy, nazywamy roszczeniami takie jak: odszkodowanie, renta czy zadośćuczyny Trzeba jednak pamiętać, że postępowanie karne może trwać kilka lat. Oczekiwanie na wynik postępowania karnego to, w takiej sytuacji, co najmniej strata czasu.

10. Poszkodowanym przysługują różne roszczenia.

Zależne od wielu okoliczności np. od tego czy poszkodowany przeżył, czy też zmarł, czy utracił zdolność od pracy zarobkowej, czy też nie, czy stał się inwalidą itp. W związku z tym, różnym osobom przysługiwać będą różne roszczenia. Może też być tak, że te same roszczenia będą przysługiwały różnym osobom w różnej wysokości. Każdy przypadek jest inny i nie możemy się dziwić, że jedni otrzymali więcej, a inni mniej. Jakże zatem to roszczenia?

3 Roszczenia przysługujące w przypadku szkody na osobie.

- w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikłe z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli

poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. (Art. 444. § 1 kodeksu cywilnego),

- jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. (Art. 444. § 2 kodeksu cywilnego). Jeżeli w chwili wydania wyroku szkody nie da się dokładnie ustalić, poszkodowanemu może być przyznana renta tymczasowa. (§ 3.) Uwaga - nie chodzi tu o rentę z ZUS. Jest to dodatkowe roszczenie z kodeksu cywilnego istniejące obok ewentualnego świadczenia z ubezpieczenia społecznego.
- w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. (Art. 445. § 1) Dotychczas mówiliśmy o odszkodowaniu i rencie. Zadośćuczynienie jest zupełnie innym roszczeniem. To nie jest odszkodowanie i nie można z nim zadośćuczynienia mylić. W dużym uproszczeniu jest to pewna forma rekompensaty za cierpienia fizyczne i psychiczne, ból, strach, stres itp. - rzeczy niewymierne. Nie można ich oszacować tak jak można oszacować np. uszkodzoną odzież czy poniesione koszty leczenia. Sądy jednak zasądzają zadośćuczynienia choć nigdzie nie ma napisane wedle jakich stawek należy ustalać ich wysokość. UWAGA! Istotne znaczenie ma tutaj procent uszczerbku na zdrowiu. Procent taki ustalają lekarze podczas leczenia. Im większy uszczerbek tym z reguły wyższe zadośćuczynienie! Wysokość zadośćuczynienia to też kwestia indywidualnego przypadku - np. w przypadku dzieci są one wyższe niż w przypadku dorosłych.

4 Roszczenia przysługujące w razie śmierci osoby bliskiej.

- jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł. (Art. 446. § 1. kc)
- osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostar-

czał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego. (Art. 446. § 2. kc)

- sąd może ponadto przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. (Art. 446. § 3 kc)

5 Inne roszczenia.

- z ważnych powodów sąd może na żądanie poszkodowanego przyznać mu zamiast renty lub jej części odszkodowanie jednorazowe. Dotyczy to w szczególności wypadku, gdy poszkodowany stał się inwalidą, a przyznanie jednorazowego odszkodowania ułatwi mu wykonywanie nowego zawodu. (Art. 447. kc)

6 Prawa autorskie.

Opracował adwokat Artur Kmiecik. Podziękowania za pomoc dla adwokata dr Szymona Byczko.

Ten tekst odostępniiony jest na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa - bez utworów zależnych 2.5 Polska <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/2.5/pl/> Oznacza to prawo do dowolnego kopiowania, odtwarzania i rozpowszechniania tekstu we wszystkich obszarach eksploatacji zarówno do użytku komercyjnego jak i niekomercyjnego bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek opłat z tego tytułu, z zastrzeżeniem jego autorstwa i bez prawa do jego modyfikacji (powstawania praw zależnych).